

Projekt "Zatańcz tę muzykę, a powiem Ci jak ją zagrasz"

- korelacja zajęć tańca ludowego z lekcjami fortepianu

- 1. M-ce realizacji projektu:** Zespół Państwowych Szkół Muzycznych im. L. Różyckiego w Kielcach.
- 2. Opracowanie projektu:** Marzena Ludwikowska- nauczyciel fortepianu i tańca ludowego w ZPSM w Kielcach.
- 3. Uczniowie objęci projektem:** grupa 12 pianistów, uczniów klas II-V z OSM I st.(4 osoby) i PSM I st.(8 osób) uczestniczących w nadobowiązkowych zajęciach tańca ludowego- raz w tygodniu, w wymiarze 1i1/3 jednostki lekcyjnej.
- 4. Nauczyciele współtworzący projekt:** Dorota Olczyk, Dorota Witkowska- nauczycielki fortepianu, współodpowiedzialne za przygotowanie podsumowującej projekt części konkursowej, oraz nauczyciele fortepianu, uczniów biorących udział w projekcie.
- 5. Termin realizacji projektu:** wrzesień 2012- maj 2014r.
- 6. Cel główny:** kształtowanie u uczniów świadomości charakterystycznych cech tańców, przez praktyczne działania na zajęciach tanecznych, poprzedzające realizację ich instrumentalnych form na lekcjach fortepianu.

7. Cele szczegółowe:

- praktyczne zapoznanie uczniów z podstawowymi krokami, figurami i charakterystyką wybranych tańców ludowych i historycznych oraz ich utrwalenie w układach choreograficznych,
- wykorzystanie zdobytej wiedzy tanecznej w trakcie opracowywania stylizowanych form tanecznych na lekcjach fortepianu,
- nabywanie umiejętności radzenia sobie z treścią poprzez doświadczenie publicznych występów w grupie tanecznej,
- podbudowa poczucia własnej wartości i pewności siebie,
- kształtowanie umiejętności pracy w zespole.

8. Działania praktyczne:

Zajęcia tańca ludowego prowadzone są w ZPSM w Kielcach od r.szk.2009/10, wg zatwierdzonego przez Radę Pedagogiczną programu autorskiego M. Ludwikowskiej. Omawiany projekt sprawdza w praktyce, w oparciu o analizę korelacji zajęć tańca ludowego z lekcjami fortepianu, na przestrzeni dwóch kolejnych lat, słuszność przytoczonego we wspomnianym programie stwierdzenia prof. R. Smendzianki: "Nie należy bowiem zapominać, iż fortepianowemu wykonaniu gatunków tanecznych winna towarzyszyć znajomość i jasne wyobrażenie kroków i gestów dla danego tańca typowych. Tajemnica właściwej interpretacji leży w pełnej zgodności pomysłów muzycznych z układem choreotechnicznym."(Jak grać Chopina- próba odpowiedzi, W- wa 2000r.).

Założenia projektu przedstawiono na pierwszym w r. szk. 2012/13 zebraniu sekcji instrumentów klawiszowych, zapraszając do współpracy nauczycieli fortepianu, uczących uczestników projektu.

Uczniowie objęci projektem mają co najmniej roczną praktykę zajęć tańca ludowego. W pierwszym roku realizacji projektu przygotowują układy choreograficzne krakowiaka, poloneza i oberka, a także poznają formy integracyjne walczyka i branle z epoki renesansu. W kolejnym roku szkolnym uczniowie przygotowują układy polki, mazura, menueta, bourree oraz utrwalają w zabawach integracyjnych wcześniej poznane tańce. Przygotowywane układy taneczne zostaną zaprezentowane publicznie w szkole i poza nią.

Równoległe ze zdobywaną wiedzą taneczną uczniowie indywidualnie na lekcjach fortepianu opracowują instrumentalne wersje poznanych tańców, prezentując je publicznie na popisach i koncertach. W podsumowaniu projektu, zaprezentują przygotowane pod kierunkiem swoich nauczycieli fortepianu utwory o charakterze tanecznym, na wojewódzkim konkursie duetów fortepianowych "Z tańcem przez wieki".

9. Rezultaty:

W ramach projektu opracowano 7 układów tanecznych autorstwa M. Ludwikowskiej, które prezentowano w następujących blokach:

- *suita tańców narodowych: polonez, oberek, krakowiak*
- *tańce historyczne: menuet, bourree*
- *w hołdzie Oskarowi Kolbergowi: polka kielecka, mazur.*

Grupa taneczna, której trzon stanowili uczestnicy projektu, prezentowała je na koncertach, odbywających się na terenie szkoły:

- w ramach cyklu Szkoła Muzyczna Swojemu Miastu (15.12.12r., 26.06.13r., 26.06.14r.)
- koncert dla przedszkolaków (25.02.2014)
- pokaz tańców historycznych w ramach Warsztatów Tańca Historycznego (27.01.2014r.)
- koncert zespołów rytmicznych, w ramach Dni Otwartej Szkoły (29.03.2014r.)

i poza szkołą, będące świetną formą jej promocji:

- w ramach spektaklu Betlejem Świętokrzyskie (KCK- 5. i 11.01.2013r.)
- koncert w ZSM w Radomiu (9.01.2013r.)
- Dziecięce Prezentacje Muzyki Ludowej w Muzeum Wsi Radomskiej (30.05.2014r.)
- Festiwal Piosenki Przedszkolnej, jako gość zaproszony do udziału w koncercie laureatów (kieleckie centrum biznesu Exbud- 29.04.2013r., 10.03.2014r.).

fot.1

Bourree (pokaz tańców historycznych)

W konkursie duetów fortepianowym, podsumowującym część instrumentalną projektu, który odbył się 14.03.2014r. wzięło udział 11, spośród 12 jego uczestników. Wszyscy znaleźli się w gronie laureatów lub wyróżnionych. Zaprezentowane przez nich utwory o charakterze tanecznym to:

- *A. Borodin: Walc z kwartetu smyczkowego nr 2,*
- *F. von Suppe: The Merry Boys Polka,*
- *J. Strauss: Polka pizzicato,*
- *J. Strauss: Walc,*
- *L. van Beethoven: Polonez,*
- *M. Glinka: Krakowiak.*

fot.2

fot.3

pianista i tancerz w jednej osobie
(fot.2 konkurs duetów "Z tańcem przez wieki", fot.3 spektakl "Betlejem Świętokrzyskie")

10. Ewaluacja projektu:

Jako narzędzie ewaluacyjne wykorzystano kwestionariusze ankiet skierowanych do uczniów zaangażowanych w projekt, ich rodziców i nauczycieli fortepianu. Ich analiza pozwoliła dokonać ewaluacji dodatkowych zajęć tańca ludowego w szkole muzycznej, w kontekście instrumentalnego kształcenia dziecka.

Ankietowani pedagodzy:

- potwierdzili przydatność wiedzy wyniesionej z zajęć tanecznych na lekcjach fortepianu, podkreślając duże znaczenie praktycznego zapoznania dziecka z cechami tańców przed ich interpretacją na instrumencie. Zauważają, że "wówczas dziecko stara się grać tak, jakby chciało usłyszeć tę muzykę tańcząc",

- doceniają wspomagającą rolę zajęć tańca w kształtowaniu wewnętrznego pulsu i rozwijaniu poczucia rytmu,
  - zwracają uwagę na relaksacyjne i od stresowujące działanie tańca, a niektórzy zauważają jego pozytywny wpływ na rozluźnienie aparatu gry.
- Wśród wymienianych utworów o charakterze tanecznym, opracowywanych z uczestnikami projektu, poza wymienionymi wcześniej utworami na 4 ręce, znalazły się:

- *S. Prószyńskiego: Obertas*
- *F. Rybickiego: Kujawiak z op.46, Polka*
- *R. Twardowskiego: Kujawiak*
- *K. Gowik: Polka*
- *K. Serockiego: Krakowiak*
- *K. Szymanowskiego: Krakowiak*
- *W. Lutosławski: utwory ze zb. Melodie ludowe*
- *J. S. Bacha: Polonez, Bourree(Drobne utwory), menuety(Łatwe utwory, II Suita francuska).*

Warto nadmienić, że dwukrotnie w trakcie popisów klasowych, udało się wykonać przy akompaniamencie uczestników projektu zaimprovizowanego krakowiaka(do muzyki M.Glinki) i menueta (J.S.Bach Łatwe utwory nr 1), przez obecnych na sali uczestników zajęć tanecznych. Spotkało się to z bardzo ciepłym przyjęciem publiczności.

Uczniowie w ankietach wymieniali:

- poznane tańce podkreślając, że znają ich charakterystyki i pochodzenie oraz, że "nie pokazuje się ich w telewizji" i że "bardzo różnią się od tańca disco",
- wśród pozytywów- publiczne występy, możliwość rozwijania zdolności tanecznych, nabywanie umiejętności współpracy w grupie i koncentracji na wykonywanym zadaniu, zabawy rytmiczne pomagające w nauce tańca, miłą atmosferę i pomoc nauczyciela prowadzącego w opanowaniu kroków. Oto jedna z wypowiedzi: "Nauczyłam się koncentrować na sobie, na tym co mam zrobić. Te zajęcia pozwoliły mi poznać i poszerzać z każdym rokiem moje zdolności taneczne".
- wśród negatywów- zbyt głośne zachowanie niektórych dzieci, zbyt małą salę, zbyt małą liczbę godz. tańca tygodniowo, a poza tym jak stwierdził jeden z ankietowanych "jest superfantastycznie fajnie".

Ankietowani rodzice wskazywali na:

- zaspokojenie potrzeby ruchu dziecka i kształtowanie jego koordynacji ruchowej,
- przekazywanie wiedzy poprzez zabawę, w sposób jasny i zrozumiały,
- rozwijanie świadomości patriotycznej poprzez kultywowanie polskiej tradycji ludowej,
- uczenie się współpracy w zespole,
- przełamywanie tremy poprzez występy publiczne,
- wzmocnienie poczucia własnej wartości.

Jeden z rodziców napisał: "Bez tych zajęć znacznie uboższy byłby świat mojego dziecka. Występy publiczne w dużym stopniu poprawiły jej samoocenę."

Podsumowując, do najważniejszych efektów tego projektu należy zaliczyć:

- potwierdzenie słuszności wprowadzenia nauki wybranych tańców ludowych i historycznych w szkole muzycznej, jako formy wspomagającej pracę nad interpretacją utworów o charakterze tanecznym,
- współpracę z nauczycielami fortepianu dzięki korelacji repertuaru zajęć tanecznych, z repertuarem pianistów- uczestników projektu,
- rozwijanie poza instrumentalnych uzdolnień i zainteresowań uczniów,
- rozwijanie takich kompetencji społecznych jak współpraca w grupie, odpowiedzialność za efekt wspólnej pracy,
- trening w przełamywaniu tremy dzięki wielokrotnemu kontaktowi z publicznością w trakcie pokazów tanecznych,
- rozbudzanie uczuć patriotycznych i wrażliwości na piękno rodzimego folkloru, a także poszerzanie wiedzy o tańcach historycznych w kontekście właściwej epoki,
- promocja szkoły poprzez publiczne prezentacje układów tanecznych.

autorka projektu: Marzena Ludwikowska

<https://www.youtube.com/watch?v=pRG9EhxKCiE>
(Dziecięce Prezentacje Muzyki Ludowej)

<https://www.youtube.com/watch?v=uW5WIE-xvtO>
(spektakl Betlejem Świętokrzyskie)

Poniżej, zamieszczam kwestionariusze ankiet, wykorzystane jako narzędzia ewaluacyjne projektu:

Ewaluacja projektu
"Zatańcz tę muzykę, a powiem Ci jak ją zagrasz"

Ankieta dla uczniów- uczestników zajęć fakultatywnych "Tańce ludowe"

1. Czego nauczyłaś/nauczyłeś się w trakcie zajęć tańca ludowego?

.....
.....
.....
.....
.....

2. Które z poznanych tańców opracowywałaś/opracowywałeś w wersji instrumentalnej na lekcjach fortepianu?

.....
.....
.....

3. Co Ci sprawiało największą radość w toku zajęć?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Czy jest coś, co chciałabyś/chciałbyś zmienić na tych zajęciach?

.....
.....
.....
.....
.....

5. Ocena zajęć w skali 0-6

1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6

Dziękuję za wypełnienie ankiety
M. Ludwikowska- autorka projektu

Ewaluacja projektu
"Zatańcz tę muzykę, a powiem Ci jak ją zagrasz"

Ankieta dla rodziców uczniów- uczestników zajęć fakultatywnych "Tańce ludowe"

1. Czy uważacie Państwo, że tego typu zajęcia fakultatywne są potrzebne w kształceniu dziecka w PSM I st.?

- a) tak   b) nie

Proszę podać krótkie uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....

2. Czy umiejętności taneczne wyniesione z tych zajęć dostarczyły Państwa dziecku satysfakcji i czy wpłynęły na wzmocnienie jego poczucia pewności siebie?

- a) tak   b) nie

3. Czy publiczne występy mobilizowały dziecko do aktywniejszego uczestnictwa w zajęciach?

- a) tak   b) nie

4. Czy atmosfera panująca na zajęciach odpowiadała Państwa dziecku i czy chętnie w nich uczestniczyło?

- a) tak   b) nie

Proszę podać krótkie uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....

5. W jakim stopniu te zajęcia wzbogaciły ogólną wiedzę muzyczną Państwa dziecka?
(Proszę zaznaczyć odpowiednią cyfrę w skali 1 - 10)

1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10

Dziękuję za wypełnienie ankiety
M. Ludwikowska- autorka projektu